

**SEGON CONGRÉS CATALÀ
DE GEOGRAFIA**

**EL MAPA COM A LENGUATGE
GEOGRÀFIC**

**29, 30 i 31 de maig de 2008
Barcelona /Vilanova i la Geltrú**

Cap al Segon Congrés Català de Geografia*

D'entre les diverses activitats que du a terme la Societat Catalana de Geografia hi ha la d'organitzar jornades, seminaris i congressos de geografia. Precisament, un dels seus actius més valuosos va ser l'organització l'any 1991 del Primer Congrés Català de Geografia, que va constituir una fita dins la història de la geografia catalana. Per aquesta raó, la Junta de Govern de la Societat Catalana de Geografia, atenent la petició realitzada per diferents socis i membres de la seva junta, ha decidit organitzar un nou congrés.

La convocatòria d'un segon congrés català de geografia permet, de fet, continuar el *diàleg*, interdisciplinari i intradisciplinari, que va representar la celebració del primer ara ja fa setze anys. I això, des de la particular posició que ocupa la Societat en relació amb el món institucional i acadèmic vinculat amb la geografia. Una posició que li atorga una independència de la qual no gaudeixen la majoria d'aquestes institucions i acadèmies, i que constitueix un dels seus valors essencials.

D'altra banda, emprendre la realització d'un segon congrés català de geografia implica continuar l'aposta innovadora, en la dimensió pública de la geografia, que va representar el primer. Aquesta aposta innovadora va tenir tres vessants especialment importants i dignes de ser tingudes en compte amb posterioritat: a) el caràcter temàticament obert i multidisciplinari amb què va ser concebut, utilitzant-se la paraula *geografia* sense adjectius, com a únic denominador comú; b) la voluntat explícita de fer-lo efectiu a través d'una ambiciosa "descentralització organitzativa"; és a dir, l'intent que no es tractés d'un congrés dels habituals, d'abast teòricament català, però pensat i fet exclusivament des de Barcelona; i c) l'intent de conjugar, durant la realització del congrés, les activitats de tipus teòric amb les sortides de camp, enteses, aquestes últimes, no pas com un simple complement, sinó com una part substancial del programa de cada

* Primera crida al Segon Congrés feta pel Comitè Organitzador el setembre de 2007.

àmbit temàtic.

Un dels objectius acaronats per la Junta de Govern de la Societat Catalana de Geografia, a l'hora d'organitzar aquest nou congrés, és aconseguir consolidar aquest tipus d'activitats en el nostre país. De manera que, en un termini no excessivament llunyà, se'n puguin anar celebrant d'altres amb noves temàtiques i d'altres formats si s'escau. El congrés que pretenem celebrar durant els dies 29, 30 i 31 de maig de 2008 s'ha plantejat, a diferència del primer, que era de caire general, com una reunió de caire temàtic, centrat en l'estudi de les fecundes i estretes relacions entre la cartografia i la geografia, raó per la qual l'hem anomenat «El mapa com a llenguatge geogràfic».

El mapa com a llenguatge geogràfic

La cartografia com a saber tècnic, científic i humanístic ha estat vinculada des dels seus orígens a la geografia. En aquest sentit, cal recordar que la *Geografia* de Ptolomeu va ser concebuda, bàsicament, com un tractat de cartografia. L'art de la cartografia no és, però, un domini específic dels geògrafs. D'altres camps del coneixement humà com les matemàtiques, la física, la filologia, l'enginyeria, la informàtica, les arts plàstiques o la semiologia, han contribuït, de manera decisiva, a l'avenç de la cartografia. Tanmateix, això no invalida el fet que el mapa continuï sent el principal llenguatge de la geografia. El principal, que no únic. Els geògrafs disposen d'un ampli ventall de llenguatges per estudiar el paisatge o l'organització espacial de les societats humanes: des dels relats literaris, els textos històrics i els enfocaments subjectius fins a l'anàlisi matemàtica.

El llenguatge cartogràfic ocupà, però, una situació central dins del món del coneixement geogràfic. Tots els camps d'estudi geogràfic utilitzen la documentació cartogràfica al seu abast, al temps que han generat una rica i variada cartografia temàtica. Des dels mapes geomorfològics dels geògrafs físics fins als mapes mentals dels geògrafs culturals no hi ha cap àrea del coneixement geogràfic que no hagi generat els seus propis mapes, enriquint, al seu torn, el camp del saber cartogràfic.

En aquest sentit, aquest congrés es planteja com un congrés transversal, que afecta tots els camps del coneixement i l'activitat geogràfica. Raó per la qual s'adreça tant als geògrafs dedicats a la recerca bàsica en àrees tan diferents com la biogeografia, l'anàlisi regional o la geografia urbana, com als geògrafs dedicats al treball aplicat en diferents sectors de l'Administració pública o en el món de l'activitat privada (planificació dels transports, estudis demogràfics, gestió dels espais naturals o la planificació territorial).

Els mapes constitueixen una de les creacions més subtils i complexes de la cultura humana, per la qual cosa el seu coneixement no pot quedar reduït al domini d'un conjunt de tècniques més o menys complexes. El mapa constitueix, tal com ho va explicar ja fa molt de temps George Kish, no sols el mirall, en el

qual es pot esguardar el territori representat, sinó també la ment dels cartògrafs que l'han produït. D'altres geògrafs com John Brian Harley o Matthew H. Edney han posat de manifest, més recentment, que el mapa constitueix un producte social molt vinculat als interessos culturals, econòmics, polítics i socials del poder. Per tant, aquest congrés no ha de ser únicament una trobada de geògrafs especialitzats en diferents tècniques de representació cartogràfica dels fets geogràfics, sinó que ha d'esdevenir una oportunitat, perquè els geògrafs i d'altres especialistes del nostre país reflexionin sobre l'ús social dels mapes.

Comitè Organitzador del Segon Congrés Català de Geografia